

Xoán Piñeiro, o escultor que chegaba á alma das pedras

Revístaa Arte Morrazo publica unha investigación do cura castrense e párroco do Hío, Alfonso Fernández, sobre a obra do artista cangués

[cristina g. cangas](#) 19.10.2017 | 03:23

O propio Alfonso Fernández reconece que Xoán Piñeiro non necesitaba traballo para mellorar o coñecemento e a valoración da súa arte "porque ten suficiente literatura e unha Fundación ben levada para que perviva entre nós o seu recordo", pero o párroco do Hío, que é cura castrense xubilado e doutor en Historia e Arte pola [Universidade](#) de Sevilla, asegura que "necesitabamos da súa presenza e o seu discurso para sentir, tamén, o que é a arte a través das consideracións que a obra de Piñeiro proporciona". Así comeza a presentación do traballo que Alfonso Fernández realizou ao longo dos dous últimos anos sobre a figura humana e artística de Xoán Piñeiro (Nerga-O Hío, 1920-Porriño, 1980) e que se recolle, como un monográfico, na segunda edición de revístaa Arte Morrazo que edita a Asociación Cultural San Andrés do Hío coa colaboración do artista local e presidente da Fundación Casa Museo A Mangallona de Cangas, Camilo Camaño.

"Oración" (1963) Museo Pontevedra.

A revista, cunha tirada de 750 exemplares e de distribución gratuíta, preséntase este venres no salón de plenos do [Concello de Cangas](#), ás 20:00 horas, nun acto no que está previsto contar con membros da familia do artista, como a súa filla Cuqui Piñeiro, directora da Fundación que xestiona o legado do seu pai; e a súa viúva Carmiña Álvarez, que dedica nesta revista, a petición do propio Alfonso Fernández, unha descrición sobre o seu marido: "Vou falar dunha persoa coa que convivin case 25 anos. Soamente faltaban 22 días para que se

cumpliran. Estaba todo ilusionado en celebrar as vodas de prata con gaitas e xuntar a familia. Xoán gozaba moitísimo en xuntanzas coas súas amizades tanto que fora non taller como na casa ou outros sitios..." Carmiña Álvarez lembra como ao seu marido gustáballe meterse no estudo de Goián, darlle curso á súa paixón: a creatividade; ou como lle gustaba contemplar a natureza, ata en Madrid onde recolleu unha pedra na Casa de Campo, un mármore de carrara, co que despois en Goián, realizou un retrato seu.

Alfonso Fernández comeza a singradura do artista cunha frase súa: "Estimo que non é suficiente en Escultura saber debuxar ou modelar; é necesario estudar o espírito humano, dar alma á figura, intuír a sicología".

Ao longo das 89 páxinas da revista, o autor fai un repaso dos estilos do artista a través de dúas décadas: "O que tentei con esta investigación é situar a obra no **tempo**. Centreime na obra que facía no taller, a que el creaba: mariñeiros, maternidades, folclore galego... Era obra feita primeiro en granito e despois en bronce". Xoán Piñeiro viviu da súa arte, creaba, pero tamén realizaba moitos retratos por encargo. As súas dúas fillas recoñecen que puideron estudar grazas ás cabezas do seu pai, ao bustos dos encargos que tiña.

Xoán Piñeiro naceu en Nerga, no Hío, en 1920, e faleceu en 1980 nun accidente de tráfico en Porriño cando regresaba á súa casa e taller en Goián, en Tomiño, de onde é a súa viúva. En 1944 ingresou na Escola de Artes e oficios de Vigo e 3 anos despois obtivo o seu primeiro premio a través dun concurso da obra sindical de artesanía cunha talla en madeira de San Telmo. Foise para Santander cunha bolsa do Concello de Cangas para ampliar estudos na Escola Taller de Talla e Imaxinería. En 1948 obtén unha bolsa para irse a Madrid e compatibiliza estudos entre a Escola de Artes e Oficios de Vallecas e a Facultade de Belas Artes de San Fernando. En 1949 participa na Exposición Nacional Salón de Outono de Madrid e un ano despois monta un taller en Vallecas. Coa obra "Meus país" obtén un premio como bolseiro na Exposición Salón Outono. Continúa logrando bolsas, como en 1952, outra da Deputación de Pontevedra e inicia unha peregrinaxe artística pola península para coñecer a tradición escultórica española. Un ano despois obtén unha bolsa de viaxe para ampliar estudos e vaise a Francia e Italia en compañía do pintor Xavier Pousa.

En 1956 obtén a 1ª Medalla e premio extraordinario de Madrid coa obra "Expiación". No ano 1962 regresa de Madrid a Galicia, aséntase en Vigo e en 1965 equitación o seu taller definitivo en Goián. Segue expondo en Madrid, Vigo, Pontevedra, A Coruña, Santiago, por outras localidades galegas, Valladolid, Portugal...e participando en bienais, colectivas, mostras e antolóxicas. A súa obra está no Museo Massó de Bueu, na colección de Afundación, Museo do Pobo Galego, Quiñones de León, Belo Piñeiro de Ferrol, Provincial de Pontevedra, Lugo, Museo Nacional de Guinea Ecuatorial, de Belas Artes da Coruña e forma parte da colección do Consorcio da **Zona Franca**.

Moita da súa obra está en igrexas. Eran encargos como o gran Cristo de pedra da fachada da igrexa de San José Obreiro, en Vigo, da década dos 60; ou "A cea" en pedra na dos Apóstolos,

nesta mesma cidade, onde ten unha praza co seu nome en López Moura, no barrio de Travesas. En Cangas, unha escultura súa adorna os xardíns da alameda vella baixo o título da "volta do mar", aínda que é coñecida popularmente como "A estatua dá fame".

Alfonso Fernández destaca do artista nos anos sesenta as súas maternidades; a persoa humana impulsaba as súas creacións en pedra, realiza os retratos por encargo mesmo acomete autorretratos. Desta época, o autor analiza obras como "A meniña", "Retrato de Carmiña", "Retrato de Cuqui Piñeiro", "Os meus pais", "Oración", "Plañidera", "Chorona", "Beata", "Foliada de nenos", "Nai", en pedra; "Nai xogando co fillo", en bronce; "Ispe deitada" e "Cea" onde, a criterio do autor, "fixa nun instante a historia dunha traizón. Magnífico". Alfonso Fernández selecciona vinte obras de Piñeiro na década dos 7., que constitúen un grupo bastante homoxéneo partindo sempre da figura humana pero cunha tendencia á simplificación. desta época son "Nai e fillo cubertos con manto", "Nai levando a un fillo", "Camiñante", "Bailando", ou "Xogadores".